

Hikmatilla ABDINABIYEV,
Termiz iqtisodiyot va servis universiteti o'qituvchisi
E-mail: habdinabiyev@gmail.com

O'zMU professori A.Yermetov taqrizi asosida

ORGANIZATION AND ACTIVITY OF THE CENTER ON THE LATEST HISTORICAL ISSUES OF UZBEKISTAN
Annotation

This article provides information about the goals of creating the Center for Contemporary History of Uzbekistan, its tasks and activities from the time of its creation to the present.

Key words: Coordination and Methodological Center for the Contemporary History of Uzbekistan, Public Council for the Contemporary History of Uzbekistan, topical issues of the contemporary history of Uzbekistan

**ОРГАНИЗАЦИЯ И ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ЦЕНТРА ПО НОВЕЙШИМ ИСТОРИЧЕСКИМ ПРОБЛЕМАМ
УЗБЕКИСТАНА**
Аннотация

В данной статье представлена информация о целях создания Центра новейшей истории Узбекистана, его задачах и деятельности со времени его создания и по настоящее время.

Ключевые слова: Координационно-методический центр по вопросам новейшей истории Узбекистана, Общественный совет по новейшей истории Узбекистана, актуальные вопросы новейшей истории Узбекистана.

**O'ZBEKISTONNING ENG YANGI TARIX MASALALARI BO'YICHA MARKAZINING TASHKIL ETILISHI VA
FAOLIYATI**
Annotatsiya

Ushbu maqolada O'zbekistonning eng yangi tarix masalalari bo'yicha markazining tashkil etilishidan maqsad, uning vazifalari va tashkil etilgandan hozirgi vaqtgacha bo'lgan davrdagi faoliyati haqida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha muvofiqlashtiruvchi-metodik markaz, O'zbekistonning eng yangi tarixi bo'yicha Jamoatchilik kengashi, O'zbekiston eng yangi tarixining dolzarb masalalari.

Kirish. Davlatimiz mustaqillikka erishgandan so'ng tarix fanini yanada chuqur o'rganib, izchillik va xolisona yoritish uchun Fanlar Akademiyasi tarkibida bir qancha tarix masalalari bilan shug'ullanuvchi ilmiy-tadqiqot markazlarini tashkil etilganligi bizga ma'lum. O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi huzuridagi O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha muvofiqlashtiruvchi-metodik markaz O'zbekiston Respublikasi birinchi Prezidenti I.A.Karimovning qaroriga asosan Jamoatchilik kengashining ishchi organi sifatida tashkil etilgan edi. Tarixini zamonaviy nazariy-metodologik, fanlararo yondashuvlarga, tarixiylik va xolislik tamoyillariga asoslangan holda tizimli o'rganishni tashkil etish, O'zbekistonning eng yangi tarixi bo'yicha dolzarb muammolarni ishlab chiqish, shuningdek, buyuk tarixiy-madaniy merosga ega bo'lgan va jahon sivilizatsiyasining rivojiga ulkan hissa qo'shgan o'zbek xalqining tarixiy o'tmishi va bugungi kuniga baho berishda bir yoqlama yondashuvlarga, aqidaparastlikka yo'l qo'ymaslik ishlarini muvofiqlashtirish, demokratik huquqiy davlat va fuqarolik jamiyatini shakllantirishning «o'zbek modeli» mohiyati va mazmunini, jamiyatda barqarorlikni, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni saqlash bo'yicha keng ko'lamlilikni, hozirgi dunyoda O'zbekistonning roli va o'rnini chuqur o'rganish va yaqqol ochib berish, ilmiy, o'quv, o'quv-metodik adabiyotlarning yangi avlodini tayyorlash va chop etish ishlarini muvofiqlashtirish, ularda O'zbekistonning eng yangi tarixini umumjahon va mintaqaviy jarayonlar bilan, shuningdek, hozirgi O'zbekiston hududida shakllangan xalqlar va davlatlar sivilizatsiyasining tarixiy-madaniy merosi bilan uzviy bog'liqlik holda ko'rib chiqishni ta'minlash, O'zbekistonning tarixi bo'yicha ilmiy, o'quv va o'quv-metodik adabiyotlar, o'quv dasturlari monitoringini olib borish, ushbu

sohada ilmiy-tadqiqot, o'quv-metodik ishlarning sifatini yaxshilash bo'yicha takliflarni ishlab chiqish va joriy etish, fuqarolarda tarixiy xotira, milliy o'zlikni anglash, yuksak ma'naviyat, xalqning tarixiy an'analari, madaniy merosiga hurmat, mamlakatimiz mustaqillikka erishganli-gining buyuk tarixiy ahamiyatini anglash kabi fazilatlarni shakllantirishga yo'naltirilgan ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini, shu jumladan, ommaviy axborot vositalari orqali oshirib borishga ko'maklashish kabi bir qator ustuvor vazifalar yuklatilgan bo'lib hozirgi kunda ushbu vazifalar bilan shug'ullanib kelmoqda. Shuningdek O'zbekiston tarixi bo'yicha zamonaviy chet el ilmiy va o'quv adabiyotlarini o'rganishga yo'naltirilgan tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirish, hozirgi O'zbekistonning tarixiy o'tmishi, sotsial-iqtisodiy va ijtimoiy-siyosiy rivojlanishi, mamlakatda olib borilayotgan demokratik islohotlar to'g'risidagi xolis axborotni keng xalqaro jamoatchilikka yetkazish maqsadida faoliyati qaytadan tashkil qilindi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning "Fanlar akademiyasi faoliyati, ilmiy tadqiqot ishlarini tashkil etish, boshqarish va moliyalashtirishni yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2789-sonli qaroriga muvofiq Markaz Fanlar akademiyasi tasarrufiga o'tkazilib, Fanlar akademiyasi huzuridagi O'zbekistonning eng yangi tarixi bo'yicha Jamoatchilik kengashining ishchi organi etib tashkil etildi. Unga quyidagi asosiy vazifalar yuklanadi:

Jamoatchilik kengashi faoliyatini ilmiy-metodik ta'minlash, O'zbekistonning eng yangi tarixini o'rganish bo'yicha dolzarb masalalarni ishlab chiqishni tashkillashtirish, ilmiy-tadqiqot, o'quv-metodik ishlarning sifatini yaxshilash chora-tadbirlari tizimini tayyorlash va amalga oshirish, o'quv, ilmiy-metodik adabiyotlarni tayyorlash va chop etish, shuningdek, Jamoatchilik kengashiga yuklangan boshqa

vazifalarni bajarish, O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi bilan birgalikda O'zbekistonning eng yangi tarixi bo'yicha o'quv, o'quv-metodik adabiyotlar yaratish yuzasidan tanlovlar o'tkazishda ishtirok etish, davlat ilmiy-texnika dasturlari doirasida O'zbekistonning eng yangi tarixi tadqiqotlari bo'yicha ilmiy-texnika loyihalari tanlovlarini vazifalari ro'yxatiga kiritish uchun takliflar ishlab chiqish hamda ularni ko'rib chiqish uchun O'zbekiston Respublikasi Innovasion rivojlanish vazirligiga kiritish, O'zbekistonning eng yangi tarixini o'rganishning nazariy-metodologik asoslarini takomillashtirish yuzasidan tadqiqotlar olib borish, har yili ushbu sohada tadqiqotlar va ta'lim berish darajasini oshirishga, zamonaviy O'zbekiston, uning tarixiy o'tmishi to'g'risidagi ishonchli axborotni xalqaro jamoatchilikka yetkazishga yo'naltirilgan, O'zbekiston eng yangi tarixining dolzarb masalalari bo'yicha o'tkaziladigan xalqaro va respublika konferensiya va seminarlari ro'yxatini belgilangan tartibda ishlab chiqish kabi ustuvor vazifalar belgilab berildi. Ilm-fanni davlat va xususiy sektor tomonidan ham qo'llab-quvvatlash yildan yilga ortib bormoqda 2025 yilga qadar ilm-fanni umumiy moliyalashtirish hajmida ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlariga xususiy sektor tomonidan ajratiladigan mablag'lar ulushini amaldagi 8 foizdan 20 foizga, 2030-yilgacha esa 30 foizga yetkazish belgilab berilgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyevning 2017 yil 30 iyundagi "O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi huzurida O'zbekistonning eng yangi tarixi bo'yicha Jamoatchilik kengashi faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi 3105-sonli qarori bilan Markaz Fanlar akademiyasi huzurida o'z faoliyatini boshladi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi huzuridagi O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha muvofiqlashtiruvchi-metodik markaz O'zbekistonning eng yangi tarixini tadqiq etish va o'qitish samaradorligini, mazkur sohada ilmiy, o'quv-metodik adabiyotlar, ma'naviy-ma'rifiy ishlar sifatini oshirishga ko'maklashish maqsadida tashkil etilgan hamda jamoatchilik asosida faoliyat yurituvchi idoralararo ilmiy-muvofiqlashtirish va maslahat organi maqomidagi O'zbekistonning eng yangi tarixi bo'yicha Jamoatchilik kengashining ishchi organi hisoblanadi. "O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari" jurnalini "O'zbekistonning eng yangi tarixining dolzarb masalalari" nomi bilan belgilangan tartibda qayta ro'yxatdan o'tkazilib sohaga doir ma'lumotlar bilan to'ldirildi.

Markazni bosma va kitob mahsulotlari tarixiy, huquqiy, ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va ma'naviy-ma'rifiy nashrlar nazorat nusxalarini bepul oladigan tashkilotlar ro'yxatiga kiritildi. Markaz o'z faoliyati doirasida xorijiy mamlakatlarning ilmiy-tadqiqot tashkilotlari va xalqaro jamg'armalar bilan hamkorlik qilib, "O'zbekiston eng yangi tarixining dolzarb masalalari" jurnalini nashr qildi. Jurnalda O'zbekistonning ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayotida sodir bo'lgan tarixiy voqea va jarayonlarga bag'ishlangan, ularning mazmun-mohiyatini yorituvchi tahliliy materiallarni e'lon qilib kelmoqda. Shuningdek, nashrda eng yangi tarixni tadqiq etishning xorij tajribasini o'rganish masalalari ham o'rin oladi. Maqolalar tadqiqotchilar, o'qituvchilar va talabalarga O'zbekistonning eng yangi tarixini o'rganishga ilmiy-metodik jihatdan ko'mak beradi, fanlar sohasida olib borilayotgan hamda XX– XXI asrlarda O'zbekiston va xorij mamlakatlari ijtimoiy-siyosiy rivojlanishining dolzarb masalalari bilan bog'liq fundamental tadqiqotlarning natijalari chop etiladi. Shuningdek, yosh tadqiqotchilarni sohaga jalb etish maqsadida ularning o'rtacha yoshini 45ga 2030 yilga kelib esa 39 ga yetkazish belgilab berilgan.

Markaz O'zbekistonning eng yangi tarixining dolzarb masalalari bo'yicha xalqaro va respublika konferensiyalari, seminarlarni tashkil qiladi hamda o'tkazib kelmoqda, o'quv, ilmiy-metodik adabiyotlar chop etyapti, Markazda Tarix bo'yicha ma'naviy-ma'rifiy va o'quv-metodik adabiyotlarni ekspertizadan o'tkazish, ilmiy tadqiqotlarni tashkil etish va o'quv, ilmiy-metodik adabiyotlarni tayyorlash; O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha xorijiy tadqiqotlar monitoringi va tahlili bo'limlari faoliyat yuritadi. 2025 yilga qadar ilmiy-tadqiqot va ishlanmalar sohasidagi texnologik innovatsiyalarga xarajatlarning umumiy hajmida tashkilotning o'z kuchi bilan bajarilgan texnologik innovatsiyalarga xarajatlarning ulushini 3,5 baravarga, 2030-yilgacha esa 9 baravarga oshirish belgilangan. "Poytaxt" biznes markazida "Markaziy Osiyodagi etnosiyosiy jarayonlar umumjahon sotsiomadaniy vaziyati kontekstida" mavzusida davra suhbatlari o'tkazilib mavzuga doir fikrlar almashinilgan edi. Mazkur tadbir Konrad Adenauer jamg'armasi, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Tarix instituti va O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha muvofiqlashtiruvchi-metodik markaz tomonidan tashkil etildi, davra suhbatlari davomida O'Z FA Tarix instituti katta ilmiy xodimi Rinat Shig'abdinov "O'zbekiston diasporalari tarixiga doir (tatar va boshqird diasporalari misolida)" mavzusida ma'ruza qildi. Shuningdek, tarix fanlari nomzodi Alisher Sobirovning "O'zbekistondagi etnosiyosiy vaziyatning yangi palitrasi", t.f.n Shuhrat Muhamedovning "O'zbekiston mintaqaviy kesimidagi etnomadaniy jarayonlar (Buxoro viloyati misolida)" hamda f.f.n. Ravshan Nazarovning "Etnosiyosiy va sotsiomadaniy jarayonlardagi zamonaviy jahon tendensiyalari"ga bag'ishlangan ma'ruzalari tinglandi. 2017 yilning 15 sentyabr kuni O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha muvofiqlashtiruvchi-metodik markazda Vivekananda xalqaro fondi vakili doktor Rashmini Koparkar (Hindiston) bilan birgalikda "Eng yangi tarix sohasida hamkorlik istiqbollari" mavzusida davra suhbatlari o'tkazilib, davra suhbatida Hindistonning Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan zamonaviy munosabatlari haqida fikr almashildi, eng yangi tarixni o'rganish sohasida hamkorlik qilish, jumladan, qo'shma konferensiyalar, seminarlar, davra suhbatlarini o'tkazish masalalari muhokama qilindi. 2018 yilning 26 fevralda O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha Muvofiqlashtiruvchi-metodik markazda O'zbekiston-Rossiya hamkorligiga oid davra suhbatlari tashkil etildi. Tadbirda O'ZR FA Tarix instituti, Rossiyaning birinchi Prezidenti B.N.Yelsin nomidagi Ural federal universiteti hamda Toshkentdagi Rossiya fan va madaniyat markazi vakillari qatnashdi. Davra suhbatlari davomida O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha Muvofiqlashtiruvchi-metodik markaz direktori, t.f.d., prof. M.A.Raximov, O'ZR FA Tarix instituti direktori, t.f.d. R.M.Abdullayev, f.f.n. R.R.Nazarov tomonidan O'zbekistonning Rossiya bilan hamkorlik munosabatlari yangi bosqichga ko'tarilganligi va u yanada rivojlanib borayotganligi ta'kidlandi. Ural Federal universitetidan qatnashayotgan t.f.n., dots. R.T.Ganiyev, f.f.n. K.Pogorelskiy Rossiyada, umuman, jahonda Ipak yo'li brendi katta qiziqish uyg'otayotganligini qayd etishar ekan, fan va ta'lim sohasida ham hamkorlikni yanada kengaytirish zarurati haqida fikr-mulohazalar bildirishdi. Ilmiy tashkilotlarda faoliyat ko'rsatayotgan ilmiy darajali tadqiqotchilarning o'rtacha yoshi 51 yoshni tashkil etayotganligi yoshlarni ilm-fanga jalb etmoqda. Albatta yoshlarni ilm-fanga yo'naltirish bugungi kunning eng dolzarb masalasi hisoblanadi. Shu o'rinda "Bizning vazifamiz - to'plangan tajriba va ilg'or xalqaro amaliyotga suyanagan holda, o'zimizning taraqqiyot va yangilanish modelimizni qat'iy amalga oshirishdan iborat. Shu borada prezidentimizning yaqin va o'rta muddatga belgilangan marralarga erishish uchun qat'iyat bilan harakat qilishimiz zarur degan fikrlari o'rindir. Jamiyatda ilm-fan qanchalik

tez taraqqiy etsa shuncha jamiyatning olg'a borish jarayoni shuncha tezlashadi.

Xulosa qilib aytganda markazning tashkil etilishi bilan birgalikda tarix fanida o'z yechimini kutayotgan muammolarni yechishga qaratilgan ilmiy seminarlar konfrensiyalar chaqirilmoqda, markaz faoliyatida ham tizimli o'zgarishlar amalga oshirilganligini ko'rib o'tdik. Ilm-fanning

rivojlanishining asosiy bosqichi sifatida davlatimiz 2017 yildan keying davrda ilm-fanni yuksaltirishning yangi davri bo'ldi desak mubolag'a bo'lmaydi. Yuritilayotgan islohotlarning mohiyati ham ilm-fan, ta'lim tizimidagi tarkibiy o'zgarishlarga alohida e'tibor qaratilganini ko'rishimiz mumkin, albatta bu islohotlar o'z samarasini bermoqda.

ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev.Sh.M. "Erkin va farovon, demokratik o'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz" O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutq.T."O'zbekiston" NMIU. 2016 y.20- bet
2. Oliy va o'rta maxsus ta'limini tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risidagi 2012 27 yanvardagi PQ-1694
3. Fanlar akademiyas faoliyati, ilmiy tadqiqot ishlarini tashkil etish, boshqarish va moliyalashtirishni yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida 2017 yil 7 fevral PQ-2789 son.
4. Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi